

НОВІ АРХЕОЛОГІЧНІ ПАМ'ЯТКИ НА ЛЬВІВЩИНІ

Останнім часом на території Львівщини виявлено нові поселення та окремі речі, які доповнюють археологічну картину області.

1. Село Прилбичі Яворівського р-ну.

Археологічні пам'ятки в околицях села уже відомі.¹ У 1996 р. житель села, креснавець і колишній учитель історії М.Д. Бубісь на своєму городі на глибині 0,5 — 0,6 м від сучасної поверхні виявив уламки гончарного грубостінного горщика, виготовленого з глини з значною домішкою піску. На стінці посудини зберігся орнамент у вигляді двох горизонтальних заглиблених ліній. Подібний посуд, виготовлений на ручному гончарному круті, характерний для IX-X ст. для різних регіонів Правобережної України.

У 1997 р. М.Д. Бубісь відкрив у східній частині села в шурфі (3x1,5 м) на глибині 0,9 м від сучасної поверхні культурний шар, у якому виявлені уламки п'яти різних посудин:

— частину дна невеликої посудини, виготовленої з глини з великою кількістю грубих частинок шамоту, добре випаленої, сіро-коричневого кольору. Зовнішня поверхня посудини оббрижана після випалу рідкою глиною з домішкою шамоту. Днище рівне, край виступає назовні (рис.1:5);

— частину невеликої тонкостінної миски, стінки якої мали біконічну форму, край відігнутий, тонкий. Посудина виготовлена з глини з домішкою дрібного піску, поверхня темно-сіра, лощена (рис.1:3);

— верхню частину невеликого горщика з опуклими стінками та низеньким відігнутим вінчиком (рис.1:2). Посудина виготовлена з домішкою шамоту.

¹ Свенніков І.К. Довідник з археології України. Львівська область. К., 1976. С.82; Пелешцишин М.А. Стародавня Яворівщина. Львів, 1986. С.28.

темно-сіра, поверхня нерівна. На опуклості збереглося кілька ямок від заглибленого орнаменту;

— верхню частину невеликого грубостінного горщика з невиразним вінчиком край якого косо зрізаний. На стінці посудини збереглися скісні заглиблені рівчаки від згладжування поверхні. Ці смужки є водночас орнаментом (рис.1:1);

— верхню частину невеликого горщика з дуже опуклими стінками та низьким заокругленим вінчиком. Посудина виготовлена з домішкою шамоту, шийка старанно залощена, решта поверхні горбкувата (рис.1:4).

Усі описані посудини характерні для пшеворської культури.¹ Тут знайдено також фрагмент придонної частини гончарної посудини на кільцевій підставці. Вона виготовлена з глини з невеликою домішкою дрібного піску, поверхня сивого кольору (рис.1:6). На пшеворських пам'ятках II-IV ст. н.е. у межиріччі Західного Бугу, Дністра і Сяну гончарний посуд трапляється часто.

Знайдено також кусок залізного шлаку. Описаний комплекс свідчить про існування на території с.Прилбичі в перших століттях нашої ери поселення пшеворської людності. До цього часу залишки таких поселень були відомі з сіл Тарнавиця, Шкло, з присілку Мурини біля с.Залужжя.

2. Село Шкло Яворівського району.

На території села, поблизу мосту через р.Шкло випадково знайдено крем'яну клиноподібну за лтовку сокири овальної форми у поперечному розрізі з частково пошкодженим лезом. Сокира старанно оброблена сколами, але без слідів шліфування. Довжина її 9,5 см (рис.2:8). Кремій темний, західнобузький. Такі сокири характерні для раннього бронзового віку Північного Прикарпаття і Західної Волни. На Яворівщині такі сокири поки що мало відомі.

3. Село Йосипівка Радехівського р-ну

¹ Коляк Д.Н. Пшеворская культура // Археология Прикарпатья. Вольфия и Закарпатья / Раннеславянский и древнерусский периоды / К., 1990. С.24.

Ще на початку 80-х років автором повідомлення відкрито поселення на західній околиці села, на правому підвищеному березі р.Млинця — притоки р.Білого Стоку (мережа Західного Бугу), за 200 метрів від шосейної дороги Радехів — Новий Витків (ур. „Горбі“). На поверхні поля виявлені численні, переважно дрібні, уламки гончарної грубостінної кераміки, виготовленої зі значною домішкою дрібного піску. Виявляються деякі горщики косо зрізані назов (рис.2:2). Відомо, що таку кераміку виготовляли в кінці IX-X ст. До цього періоду можна віднести час виникнення селища.

Крім того, тут знайдені дрібні крем'яні відщепи та знаряддя. Серед них можна підзначити уламок ножа на широкій пластині з ретушшою на краю (рис.2:3), скребок на грубій пластині (рис.2:4), а також невеликі тригранні пластинки (рис.2:4а,5,6,7). Ці вироби можна попередньо віднести до неоліту.

4. Село Гришуки Жовківського р-ну.

У 1990 р. випадково була знайдена невелика клиноподібна сокирка, виготовлена з дрібнозернистого каменю жовтуватого кольору. У поперечному розрізі вона прямокутна зі стертими кутами. Поверхня зашліфована. Відноситься до нео-енс літу.

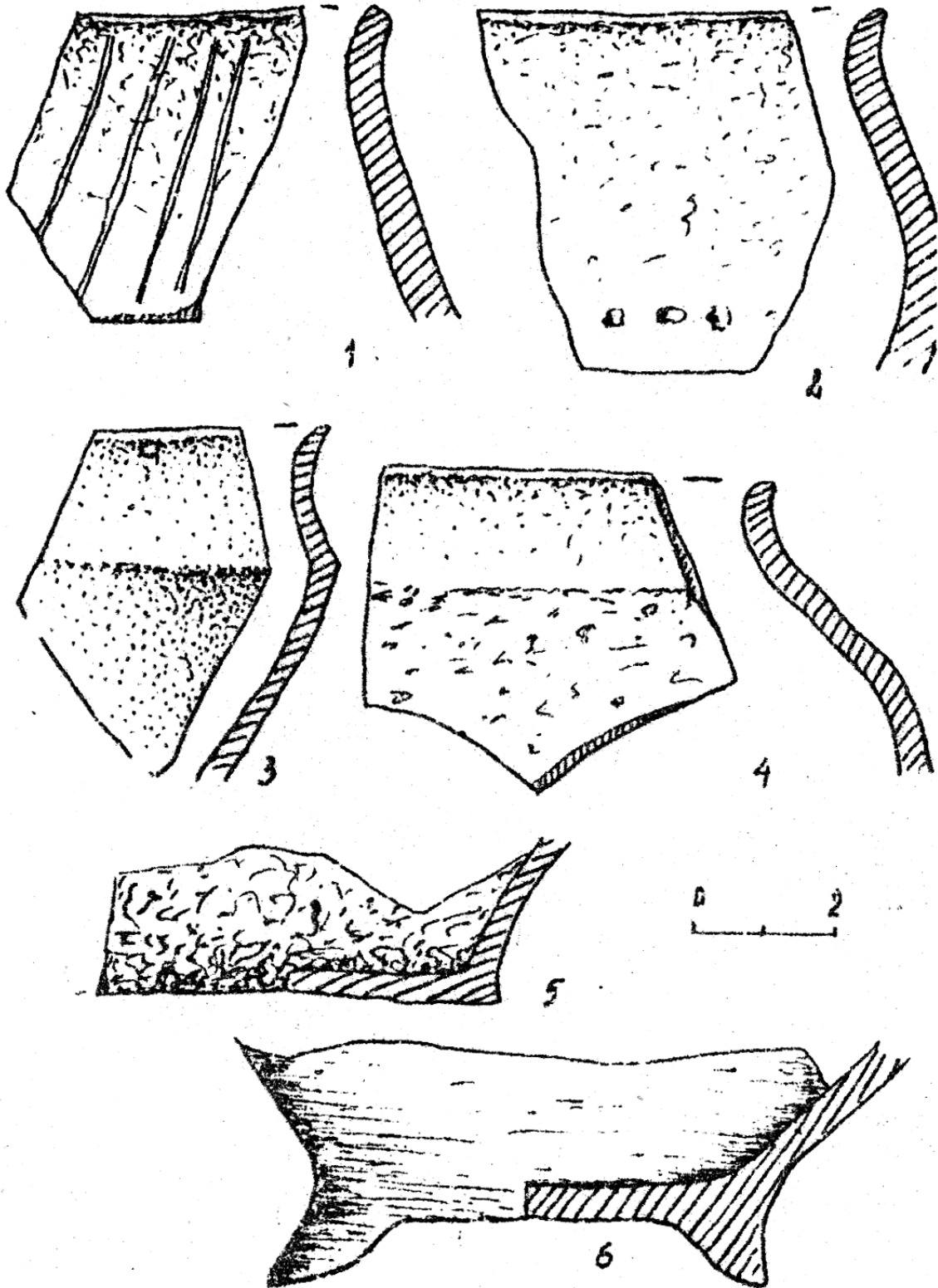

Рис. 1. С. Прилбичі. Глиняний посуд

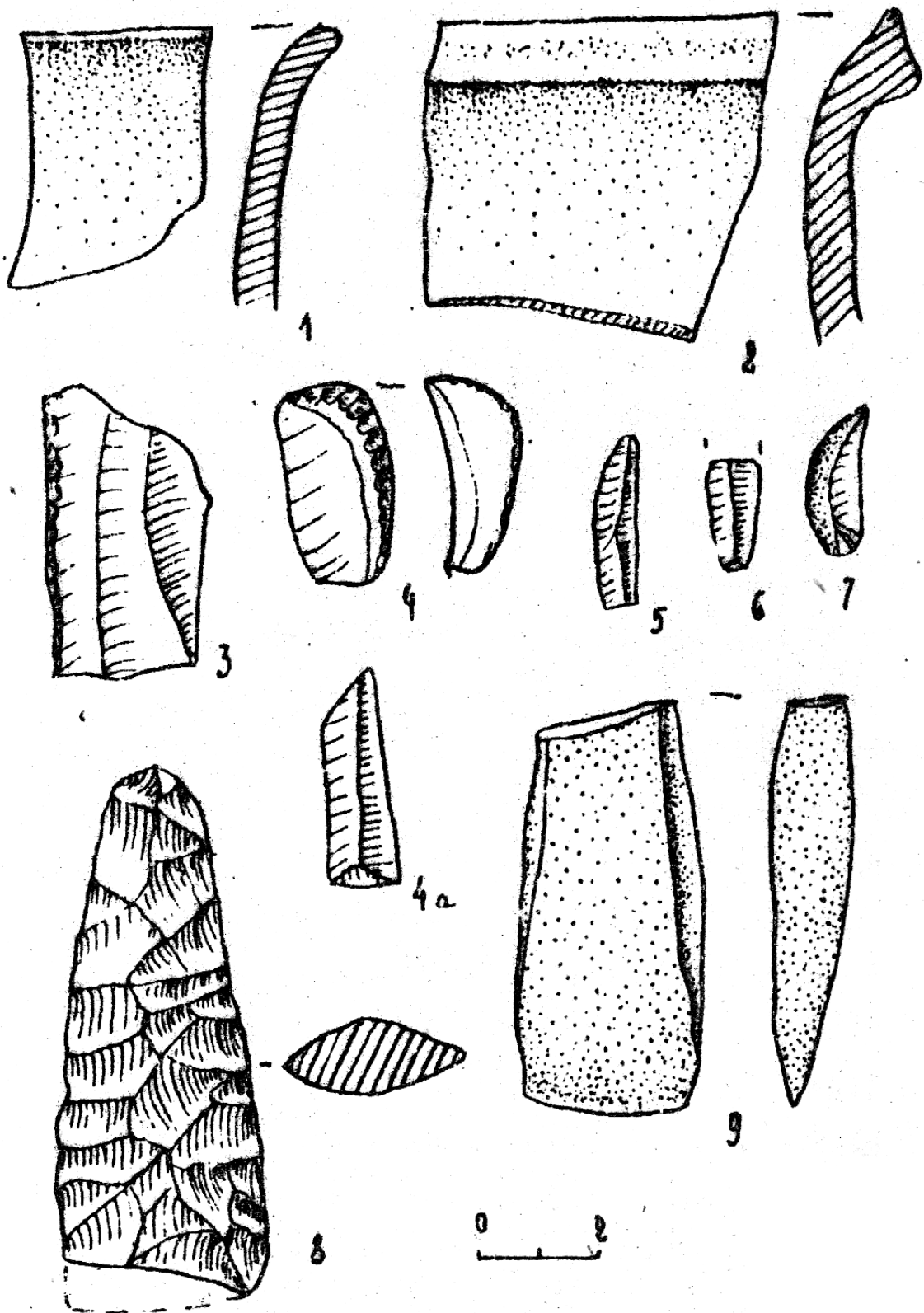

Рис. 2. Крем'яні, кам'яні та глиняні вироби. 1-7 - Йосипівка;
8 - Шкло; 9 - Гринчуки